

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

ГОДИНА СII, БРОЙ 16

СОФИЯ, 1 – 15 СЕПТЕМВРИ 2002 г.

ЦЕНА 0,50 лв.

http://synpress.bglink.net, e-mail: synpress@bglink.net

• Становище на Светия Синод за религиозното образование

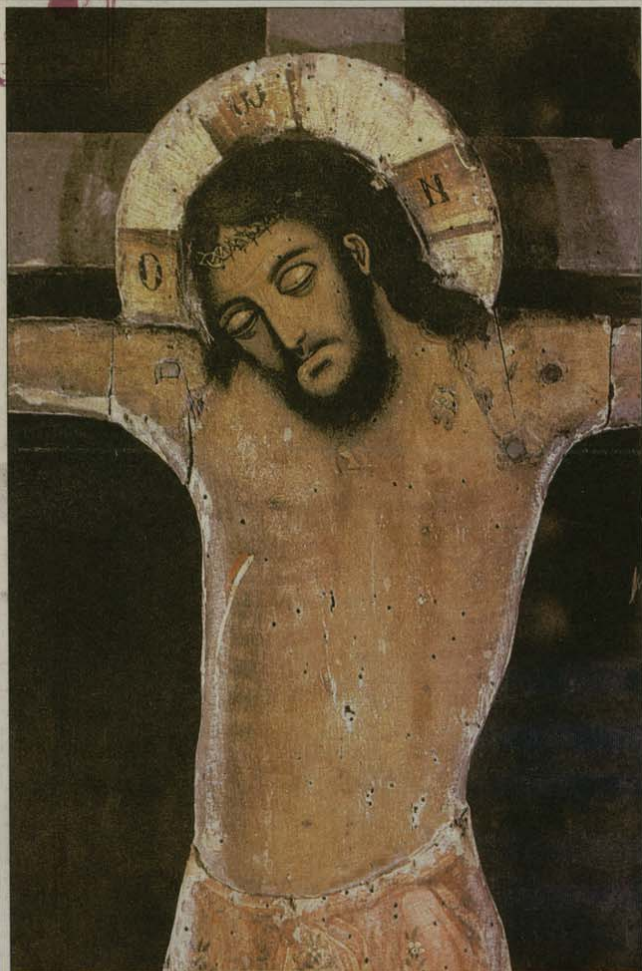
• „Апокалиптичните“ страхе – за нездравите есхатологически настроения
стр. 3

• Има ли прераждане според Библията
стр. 5

• Св. Йоан Кронцарски като извършител на Божествената литургия
стр. 6

• Вкусете, и ще видите колко благ е Господ – за реда и „безредията“ в православните храмове

• Постът и любовта – из „Древния Патерик“
стр. 7

Разпятие Христово. Йоанският папа Витанов, 1836 г., храм „Св. София“, Сливен

Кръстова гора – предизвикателство и мисия

Явлението Кръстова гора е едно предизвикателство за нашия църковен живот. Това е най-бързо развиващото се поклонническо средище у нас. Преди 15 години там не е ходил почти никой. Преди 10 години там е имало само една църквичка.

Днес това е постоянно разрастващо се православен поклоннически комплекс с две църкви и 15 параклиса. Хилляди българи тръгват всеки петък към този родопски връх, за да присъстват на уникалната полунощна литургия под открито небе. В нито един храм или манастир в България не се събират толкова много люде всяка седмица, които да вземат участие в православно богослужение. Дошлите веднъж после се връщат втори, трети път. Какво ги привлича?

Преданието за средновековния манастир и за заровената част от Светия Христов Кръст не се основава на никакви документи и исторически извори. Дали самата неволя гласка народа към вярата? И дали това е вяра в Бога, или е само вяра в чудесата?

Мнозина тръгват към Кръстова гора с очаквания за свръхестествени „феномени“ и небесни експлозии. Някои се отда-

ват на странни действия като „зареждане“ чрез прегръщане на дървета и промушване през клоните им. Други търсят и намират „енергетичните места“. Трети очертават с камъчета кръгове и лягат в тях на четири крака.

Подобни суеверия и окултистки практики, сергийките с парацърковен кич и кебапчийниците карат някои да поставят под въпрос православния характер на явлението.

Но Кръстова гора не е завършена даденост, която да коментираме отстраня. Тя е един процес, в който ние – с действие или бездействие – участваме. Тя е това, което ние направим от нея. Това е най-жадното за мисионерство място в България. Защото десетките хиляди, които тръгват на път към него, се отправят към чудото на Кръста, т. е. към Христа. Далеч не всички от тях познават Православиято, но нали Лечителят е дошъл не за здравите, а за болните. Тъкмо затова е и спасителната православна проповед.

Парацърковният кич не се ражда на Кръстова гора. А ние, православните християни, можем да направим много, щото той да умира там. Заблудените овци съзнателно или не

Старият кръст на Кръстова гора

търсят Добрая Пастир и истинските църковни проповедници могат много да им помогнат – именно на това място – за да Го намерят. Да помогнат на навивните търсачи на чудеса да се срещнат в ехаристията с най-голямото, най-истинското и най-спасителното чудо – Бог-въплъщението.

На Кръстова гора окултизмът се опитва да дели мегдан с Православиято. Нашата Църква е призвана всеки път да удържа победата в този вечен двубой. Защото на това място тя е неоспорваният център чрез храмовете и литургията, докато окултистите практики са периферни. И още, защото тя е възрождена с непобедимото оръжие на Светия Кръст.

Георги ТОДОРОВ

„Изгубеното поколение“ на откритите Христа

За книгата на Владимир Свинтила „От Маркс до Христа“

В периода между двете войни парижките кафенета възновяват едно поколение млади интелектуалци да си измисли очарователно име: „изгубено“. Това са група американци, жизнени и фриволни, талантлив „скетисти“, за да не кажем безбожници, модерни хора. Небогати – дарени от обстоятелствата с възможността да живеят в Европа скромно, но без никакви лишения. И без нуждата да работят нещо из-

вън интелектуалните си интереси.

Естествено предпочитат Париж, където превръщат ежедневието си в един „безкраен празник“. Хемингуей така и озглавява прочутата си книга. Освен него: Езра Паунд, Скот Фицджералд, Томас Елиът и други.

„Безкрайният им празник“ все пак се нуждае и от доза драматизъм, от щипка патос. Човек се чувствва дискомфортно в пълна безметежност. А само

личните любовни драми не натежават достатъчно... И един ден се стига до формулата: „Всички вие сте едно изгубено поколение“. Думите са на Гертруд Стайн. Те им харесват с този съдбовен тон. Може би защото им придават осянката на елегантно страдание, романтичния чар на изискана обреченост. Може би и защото така се продава по-добре всяко новоизлязло заглавие. В американската литература „пост дженерейшън“ става нещо

като търговската марка на една нова класика.

Както и да е, ние също харесвахме „изгубеното поколение“, неговите книги отдалвна са преведени на български и продължават да се търсят.

Но когато преди около месец и половина се появи книгата на Владимир Свинтила „От Маркс до Христа“, изведнъж болезнено осъзнах: „онези там“ не са никакво изгубено поколение! Нормално е млади и безгрижни хора да си

измислят проблеми, които красиво и възвишено да разрешават. Но – от тяхна собствена гледна точка – те не са никакво изгубено поколение. Защото са осъществили докрай себе си като такива, каквито сами са искали да бъдат; оставили са до последно посланията си такива, каквито сами са искали да достигнат до другите. Те са си изкарвали хляба (и сухо то мартино с лед) е онова, което са обичали да правят. И никой не е ин-

криминарал нито изданията, нито възгледите им. Нито тях самите... Дори войната за повечето от тези интелектуалци остава фон – по-близък или по-далечен – на някакви лични преживявания (наистина, талантливо превъплътени в общозначими теми) или гореща точка на вълнуващи репортажи. Но за тях войната никога не е национална катастрофа, нито проводник на комунизма.

На стр. 4

ХРОНИКА

От света

Тържества в Самоков по случай честването на св. Симеон Самоковски

На 21 август бе извършено обновлението на храм „Рождество Богородично“ – Бельова църква край Самоков и девет беще официално обявен за празник на града.

На тържеството в навечерието на празника Знеполският епископ Николай произнесе слово, с което приветства самоковската обществност. Литийно шествие начело с иконата на св. Симеон Самоковски и с участието на иконите епископ Николай и протосингела на Софийската св. митрополия архим. Йоан, самоковски и софийски духовници потегли от центъра на града към църквата „Рождество Богородично“. Там Знеполският епископ отслужи тържествена вечеря.

В празничния ден сутринта бе отслу-

жена св. Литургия. Тържествено слово за свещеномъченик Симеон Самоковски и обявяването му за светец-покровител на Самоков произнесе епископ Николай. В тържествата взе участие и Негово Светейшество Българският патриарх Максим, който същия ден вечерта произнесе официално приветствие към кмета на града, общинското ръководство и самоковската обществност. Патриархът благослови присъстващото множество и обяви 21 август, деня на честването на св. Симеон Самоковски, за празник на град Самоков.

От новата богослужба 2003 г. св. Симеон Самоковски е включен в църковния календар, издаван от Св. Синод на БПЦ.

ЦВ

Честване на св. Александър Невски

В навечерието на църковния празник Пренасяне мощите на св. Александър Невски, в Патриаршеската катедрала бе извършено Всенощно бдение с петкохлебие от Негово Високопреосвещенство Русенския митрополит Неофит в съслужение с Високопреподобния архимандрит Борис, гл. секретар на Светия Синод и председател на църковното настоятелство към катедралата, и храмовото духовенство.

На 30 август тържествана св. Литургия отслужи Негово Светейшество Българският патриарх Максим в съслужение с Високопреосвещените митрополити бивш Нюйоркски Геласий и Русен-

ски Неофит, Преосвещените епископи Левкийски Павел и Знеполски Николай, викарий на Софийската митрополия, Високопреподобните архим. Борис и архим. Сионий, ректор на Софийската духовна семинария, и храмовото духовенство.

Проповед, посветена на честваното събитие, произнесе митрополит Геласий.

В края на св. Литургия поздравителни слова произнесе Негово Светейшество патриарх Максим и новият председател на църковното настоятелство към Патриаршеската катедрала архимандрит Борис.

А. ПЕТКОВ

Молебен в Деня на Съединението

На 6 септември по повод Деня на Съединението на България Негово Светейшество Максим, митрополит Софийски и Патриарх Български, отслужи благодарствен молебен в Патриаршеския катедрален став-

ропигиален храм-паметник „Св. Ал. Невски“. В молебна взеха участие Негово Високопреосвещенство Траянополският епископ Иларион и столични свещеници.

ЦВ

Храмов празник на църквата „Успение Богородично“ в град Лом

На 15 август, Успение Богородично, Видинският митрополит Дометиан посети гр. Лом и извърши архиерейска св. Литургия в катедрална църква „Успение на Пресвета Богородица“. В богослужението взеха участие ик. Цветан Т. Антонов, ставр. ик. Петър Попрадославов, ик. Живко П. Тодоров и прот. Красимир Хр. Антонов.

Богомолците бяха дошли на храмовия празник, за да изпросят от св. Богородица

молитвено ходатайство и да получат архиерейско благословение.

В края на св. Литургия Високопреосвещеният митрополит Дометиан произнесе слово за св. Богородица като всегашна майка-закрилница на всички, които молитвено прибавят към нея за помощ.

Митрополит Дометиан благослови своето паство и го призова към твърда вяра в силата на Православието.

Икон. П. ПОПРАДОСЛАВОВ

† IN MEMORIAM

На 14 август 2002 година след дълго боледуване почина ставрофорен иконом КИРИЛ ЗЛАТАНОВ ЧАВДАРОВ, бивш архиерейски наместник в гр. Кюстендил и завеждащ манастира „Св. ап. и ев. Лука“ край с. Граница.

Роден е на 7 ноември 1919 г. в гр. Кюстендил. Ръкоположен е за свещеник на 28 декември 1941 г. от Негово Високопреосвещенство св. Неврополския митрополит Борис.

По време на дългогодишното си служение иконом Кирил Чавдаров положи много грижи за възстановяването и поддържането на хра-

мовете в Кюстендилска духовна околия, както и на манастира „Св. ап. и ев. Лука“ – с. Граница.

Опелото му бе извършено на 15 август 2002 г. – празника Успение Богородично, в храм „Св. вмчк Димитър“ – гр. Кюстендил от Негово Високопреосвещенство архимандрит Йоан, протосингел на Софийската света митрополия, в съслужение със свещеници от Кюстендилска духовна околия и в присъствието на множество вярвачи.

Бог да го прости!

На 16 август 2002 година на 83 г. се престава в Господа протоиерей ДИМИТЪР ГРИГОРОВ ДАВИДКОВ.

С похвално усърдие е свещенодействал последователно в град Кюстендил, София, Ню Йорк, Вашингтон и Сейнт Петербург.

На 16 август 2002 година се престава в Господа протоиерей АЛЕКСИ КИРИЛОВ ЯНАКИЕВ енорийски свещеник при храм „Успение Богородично“ гр. Любимец.

Роден е на 30 юни 1954 г. в гр. Любимец. Ръкоположен е за свещеник на 6 май 1984 г. в храм „Св. Климент Охридски Чудотворец“ на гара Черепиш, Врачанско, от блаженпопичица Бранички еп. Герасим, тогавашен ректор на Софийската духовна семинария.

Отец Димитър Давидков до последния си дъх служва достойно на светата Православна църква.

Опелото му беше извършено на 23 август в гр. Сейнт Петербург – Флорида.

Бог да го прости!

Опелото му бе извършено на 17 август г. в храм „Успение Богородично“ гр. Любимец от Негово Високопреосвещенство Старозагорския митрополит Галактион в съслужение с иконом Костадин Димитров – архиерейски наместник на Свиленградска духовна околия, и духовници от Старозагорска епархия, в присъствието на множество опечалени енориаши от енорията на отец Алексий Янакиев.

Бог да го прости!

Вести от Старозагорска епархия

На 31 юли се навършиха 125 години от боевете при Стара Загора. Негово Високопреосвещенство Старозагорският митрополит Галактион отслужи заупокойна св. Литургия и панихида за загиналите в съслужение с градското духовенство в катедралния храм „Св. вмчк Димитър Солунски“. На панихидата присъстваха кметът на града д-р Евгений Желев, военини, общественици и жители на Стара Загора.

На 6 август, Преображение Господне, Негово Високопреосвещенство Старозагорският митрополит Галактион отслужи св. Литургия в катедралата, посветена на Божията Майка в гр. Гап, намиращ се във френските Алпи, в съслужение с иконом Емилиан Димов – епархийски съветник и председател на храм „Св. Николай“ гр. Стара Загора и свещеник Тодор Донева. На Божествената литургия пяха хорът „Св. Йоан Дамаскин“ под диригентството на Мария-на Апостолова при храм „Св. Богородица“ гр. Казанлък, който е на турне из френската Ривьера. По стара православна традиция след св. служба митрополит Галактион освети грозде и други плодове.

На 14 август, в навечерието на празника Успение Богородично, Негово Високопреосвещенство Старозагорският митрополит Галактион отслужи вечерня в храм „Успение Богородично“ – гр. Казанлък, в съслужение с иконом Петко Мотев – председател на храма и архиерейски наместник на Казанлъшка духовна околия, свещеник Михаил Р. Михайлов – ефимерий при храма и секретар на Старозагорската св. митрополия, и градското свещенство. По време на вечерното богослужение енорияшите и честните поклонници на светия храм се насладиха на ангелогласното пение на хора при храма, носещ името на св. Йоан Дамаскин. На празничната вечерня присъства и посланикът на Кралство Белгия г-н Едмонд де Вилде, дошъл с мисия да дари дреши и друга хуманитарна помощ на домовете за деца сираци в селата Баяна и Караново – Новозагорско. Вечерта високият гост бе на постна вечеря в митрополитския дом на митрополит Галактион. По време на вечерята Негово Високопреосвещенство благодари на посланик Де Вилде за грижите, които Кралство Белгия в негово лице оказва на децата сираци от епархията. Посланикът благодари сърдечно за топлия прием и разказа как честват празника Успение Богородично в неговата страна.

На 15 август, Успение Богородично, Негово Високопреосвещенство Старозагорският митрополит Галактион отслужи св. Литургия в храм „Успение Богородично“ в гр. Нова Загора в съслужение на иконом Иван Иванов – архиерейски наместник на гр. Нова Загора, и свещенослужители от Новозагорска духовна околия. В проповедта си архиерейски говори за чудесата на Божията Майка и нейното застъпничество пред Господа Исуса Христа. В същия ден митрополит Галактион се срещна с кмета на с. Млекарево – Новозагорско, г-жа Дочка Горгиева, по повод възстановяването на старинния храм „Св. Архангел Михаил“ в селото.

На 16 август по повод 50-годишнината на мини „Марица Изток“ Негово Високопреосвещенство Старозагорският митрополит Галактион отслужи водосвет, на който присъстваха генералният директор инж.

Щерю Щерев, кметът на гр. Стара Загора, народни представители от региона, бивши генерални директори и ветерани. Специални гости бяха делегации от Полша и Германия в лицето на изпълнителния директор на българо-немската компания мини „Марица Изток“ г-н Едехард Булин.

На 17 август т. г. се честват 130 години от построяването на храм „Успение Богородично“ с. Трънково – Старозагорско. По този повод Старозагорският митрополит Галактион отслужи св. Литургия в съслужение със свещеник Иван Апостолов и духовници от гр. Стара Загора. След св. служба митрополит Галактион освети новопостроената чешма в центъра на селото и взе участие в културната програма, организирана от инициативния комитет по повод годишнината.

На 28 август Негово Високопреосвещенство Старозагорският митрополит Галактион извърши молитвен чин и положи основен камък за строежа на православен храм в с. Ново село – Старозагорска духовна околия, посетен на св. първомъченик и архидякон Стефан. Строителството на св. храм се обгрижва от църковното настоятелство, под председателството на йеромонах Харалампий и членове Стефан Георгиев, Боян Станков и Иван Недев. Пленовите са изработени от арх. Иван Генчев Иванов като дарение. Строежът се извършва лично от г-н Стефан Георгиев и дарения от Георги Владев от гр. Видин, Огнян Деведжиев от гр. Петрич, Емил Георгиев от гр. Варна, Светльо Дамянов от гр. Шумен, Ивайло Ботев от гр. София и Петър Георгиев от София.

По братолюбива покана на президента на Българския олимпийски комитет академик проф. д-р Иван Славков, на 29 август в гр. Несебър, с благословението на Негово Високопреосвещенство Сливенския митрополит Иоанкиев, Негово Високопреосвещенство Старозагорският митрополит Галактион в качеството си на заместник-председател на Българския олимпийски комитет и член на Българската олимпийска академия, придружаван от йеромонах Харалампий Ничев, взе участие в откриването на олимпийския фестивал „Несебър 2002 г.“ На следващия ден, 30 август, по време на XX юбилейна научна сесия на Българската олимпийска академия Негово Високопреосвещенство митрополит Галактион отправи поздравителен адрес към президента на БОК акад. Ив. Славков и членовете и гостите на БОА и прочете писмо, изпратено до него от г-жа Яна Ангелополу – Даскалка, председател на Организацияния комитет на Олимпийските игри – Атина – 2004 г., в което тя пожелава успех на високата симпозиум и изразява готовността си за сътрудничество, тъй като смята, че България като съседна страна на Балканите с богати традиции и прославени атлети в много спортове, може да бъде един от най-привилегированите партньори в подготовката на уникални игри на нашата младеж. Негово Високопреосвещенство подкрепи президента на БОК акад. Ив. Славков и ще окаже пълно съдействие за организирането на зимни олимпийски игри в България. На симпозиума присъстваха и президентът на Македонския олимпийски комитет г-н Насе Насев и председателът на спортните журналисти към Турския олимпийски комитет.

Йеромонах ХАРАЛАМПИЙ (Ничев)

Обява

за магистърски програми към Богословския факултет на СВ „Св. Климент Охридски“

Срокът за подаване на молба за магистратура по „Теология“ за кандидати с висше образование (без специалността богословие) е от 20 до 30 септември 2002 г. Ще се приемат 15 души държавна поръчка и 15 - платено обучение. Таксата за платено обучение е 500 лв. за 1 година.

С кандидатите ще се проведе събе-

седване на 2 октомври в Богословския факултет.

Програмата за събеседването и необходимите документи са обявени в Богословския факултет.

За допълнителна информация:
тел. 989-01-15; 988-39-50

„Апокалиптичните“ страхове

През 2000 година в „Църковен вестник“ излезе цяла серия статии относно нездравите есхатологически настроения, които биват сред съвременните християни. Новият век наблюдаваше и това даде нови идеи и възможности на представители на зилотите да обхвват паството на БПЦ, натрапвайки му нови страхове и фобии. Само от средите на т.нар. „Старокалендарна църква“ излязоха повече от дузина книги и брошури с различни „потресавачи разкрития“ за световни конспирации, предвещаващи края на света. Поради липса на достатъчно бдителност сред енорийските свещеници, голяма част от тази съмнителна книжнина проникна и в каноничните православни храмове, като с това стана повод за съблазън на много християни.

Междувременно в Православните сестри църкви положението не беше по-различно. В Гърция те често остръ дебят относно новите европейски документи, а в Русия се спореше за индивидуалния данъчен номер (в съкращение на руски ИНН – б.а.). Последното се беше превърнало в проблем заради наличието на баркод във формуляра за индивидуална данъчна регистрация на руските граждани. Независимо от опроверженията, че това е единствено търговският номер на бланката хартия, от цяла Русия се надигаха гръмвоини предупреждения, че който получи данъчен номер, приема числото на Звяра, че настъпва време православните християни да бягат от големите градове, че данъчната регистрация заменя името на човека с уникален номер, което „обезсилвало“ своето Кръщение. За един българин последната теза може да звучи нелепо – в нашата малка страна единият граждански номер е въведен от десеткит години, но в Русия това се превърна в толкова сериозен проблем, че през януари 2001 г. по лична молба на патриарх Алексий II руското правителство се съгласи да промени процедурата по данъчна регистрация. Уви, този реверанс на държавата не само че не ликвидира, а дори засили споровете. Чуха се дори гласове като „не посещавайте храмовете в Москва с изключение на едн кой си, защото Руската православна църква вече има данъчна регистрация и е приела числото на Звяра“.

През февруари 2001 г. в Тронико-Сергиевата лавра се състоя седмото разширено заседание на Богословската комисия на РПЦ. В документите от заседанието, утвърдени от Светия Синод на РПЦ, се напомня, че според светото отеческо предание, под печат на Антихриста се разбира знак, закрепящ

съзнателното отричане от Христа. „Примането или неприсмането на индивидуални номера в никакъв случай не е изповядване на вярата или греховно деяние.“ Цитира се също окръжното послание на Светия Синод на Еладската църква от 1998 година, което изразява същото становище. Уви, дори решението на Богословската комисия, взето с участието на архiereи от четири различни страни, с отчитане на мнението на уважаваните руски старци о. Йоан (Крестянкин), о. Николай (Гуриянов), о. Кирил (Павлов), както и на намесници и духовници от старополигналните манастири, не усмири „ревнителите не по разум“. По думите на стареца Йоан, в този момент не става дума вече за богословски спор, а за много добре организирана атака срещу Православната църква. Ако това е вярно, проблемът е важен не само за Русия, защото подобна бомба със закъснител може да избухне във всяка друга Поместна православна църква. Затова добрата информираност на православните християни по въпросите за последните времена и за числото на Звяра е много важна.

Откъде идват страховете? Кой внася обхвкване? Как е възможно това да става в Православната църква, която е „стълб и крепило на истината“? (1Тим. 3:16)

Изводите в настоящата публикация може да звучат изненадващо за мнозина, защото тя дава доста неочакван отговор на разглежданите въпроси: в голяма част от случаните спекулациите за последните времена водят началото си от съвсем конкретни сектантски среди в САЩ. Ултраправославните зилоти, които имат претенции, че са най-големите поборници за чистота на Православието, без сами да осъзнават, стават проводници на протестантски заблуди и страхове сред православните вярващи.

За християнина Второто идване на Исус Христос винаги е било радостно очакване – човешката история неминуемо ще поднесе трудни времена за Христовата църква, но в крайна сметка ще победи не злото, не Звярът, а ще победи Агнецът, ще побе-

ди Христос. „Амин, да, дойди, Господи Исусе!“ (Откр. 22:20)

Тази истина, макар и наглед съвсем проста, често е убивала на мнозина. Опасността от апокрифен прочит на книгата „Откровение“ е толкова голяма, че това е единствената книга от Новия Завет, която не се използва в богослужението.

Едни от най-изкусителните и най-опасни примери на неправилен прочит на Апокалипсиса са апокрифните разкази за Антихриста. В тях вниманието е съсредоточено изцяло върху злите сили. Бог се описва като нещо много далечно, сякаш е престанал да се интересува от хората, да ги слуша, да отговаря на техните молитви. Подобни усещания са много опасни, защото са на една крачка от езическия съвтоглед. Ние знаем, че и в най-тъмните дни Християнската църква ще продължава да съществува, а Божията благодат да действа. „Страха же нашего не убоимся, ниже смутимся, яко с нами Бог...“

Старецът Паисий от Света Гора винаги е внимавал да не говори на хората за Антихриста, защото „те само това чакат, за да се изпълнят с притеснение и страх. А тези неща не водят към Христа“.

По думите на св. Тихон Задонски: „Защо ми трябва да се страхувам от друго, освен от Бог? Да се боим, братя, от Бога, за да не се боим от нищо и от никого... Бог е всичко и всичко освен Бог е нищо: и злобата на всички дяволи и зли хора е нищо. Окаян и блден е този, който не се страхува от Бога, защото той от всичко се страхува...“ Когато старецът Амвросий Оптински някога бил попитан как да се разпознават предсказания, които не са пратени по силата на Божията благодат, отговорът му бил: „Отличително свойство на вражеските предсказания е това, че те винаги са мрачни, глунави, винаги предричат само нещастия и винаги носят само едно – смущение в душата. Ако предсказва някой от Божияте раби по внушение на Светия Дух, то дори и да предупреждава някога за съзъби, това се съпровожда с мирни, покойни и съкрушени наст-

роения на душата.“

Този критерий, даден ни от великия Оптински старец, отсява апокрифичте истории в почти всички случаи. За съжаление получаваме тези предсказания силно пречупени, а първоизточникът им отдавна е забравен.

Както описва благодетивият митрополит Вениамин (Федченков), „причината за подобни явления лежи в душата човешка... тя винаги се съблазнява от всичко тайнствено, необикновено, свръхестествено, а особено от страшното. При това се проявява лъжовна „ревност“ към Бога... Това е отдавна известно в духовния живот. Но периодически подобни явления започват да излизат навън като изригване на вулкан. Обикновено това е свързано с различни политически стреснения, катастрофи, войни, притеснения... Необходимо е да се борим с тази духовна язва. Самият апостол Павел е започнал тази борба – написал е цялото Второ послание до Солуняните (а отчасти и първото), където ни забравява да вярваме в „дух, или слово, или послание“ (2 Сол. 2:2). Независимо от това подобни движения са възниквали в историята отново и отново. И даже великите стълбове на Църквата са грешали в назначаването на роковете за „край на вселената“.

Да, понякога дори и светите отци са бъркали и както пише св. Марк Ефески – „Каква нужда ти имало от Вселенските събори, ако всеки от учителите не би могъл в нищо да отстъпи от истината“.

Сектантът на свой ред предпочитва да обърне целия свят наопаки, отколкото да допусне, че е казал неистина. Така в сектантските среди започват да се раждат и разпространяват хиляди измислици. Уви, там, където Преданието и разумът не съществува като коректив, въображението е оставено да вилнее...

В поредица от статии се разгледаме само сектантските апокалиптични измислици, за които имаме сигурна информация, че вече са проникнали и в България.

Константин СПИРОВ
В следващия брой четете „Митът за колапса в Брюксел, наречен „Звярът“.

ДОКУМЕНТИ

Становище на Св. Синод за религиозното образование

В официално писмо до проф. Огнян Герджиков, председател на Народното събрание на Република България, Св. Синод на БПЦ взе отношение по някои въпроси на религиозното образование. Публикуваме пълния текст на документа.

Св. Синод на Българската православна църква в плен състав в заседанието си от 4.9.2002 г., прот. № 35, разгледа подготовката за започване на новата учебна година в Духовните семинарии в гр. София и гр. Пловдив, както и обучението по Религия в българското училище. Констатирано бе, че все още не е постигната необходимата законова уредба, за да може обучението по Религия да намери полагащото му се място в българското училище за системно развитие на подрастващите и сигурно изграждане на ценностната им система.

В тази връзка Св. Синод на БПЦ реши да предложи на Народното събрание наложителни промени на Предстоящото за приемане Закон за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план, касаещи изучаването на Религия в българското училище и образованието, получавано в средните духовни училища:

Чл. 8.

(2) Общообразователната подготовка се изгражда върху принципите на зачитане на:

[...]

3. Традициите на българската култура, образование и религия;

Чл. 10. Общообразователната подготовка в българското училище се осъществява чрез изучаването на учебни предмети, групирани в следните културно-образователни области:

[...]

9. Религия

Мотивите за настоятелното искане на Св. Синод предметът Религия да бъде записан в Закона като културно-образователна област са следните:

1. Православната християнска вяра и религиозната нравственост обоготворяват душевността на човека, поддържат будна съвестта му, предпазват го от порока, греховността и престъплението против човешката личност, възпитават в любов към Църквата и Отечеството;

2. Религията и светото Православие са в основата на българските обичаи и традиции;

3. В света действатия Правилник за прилагане на Закона за народната просвета чл. 4/2/ се казва: „В светските училища религиите се изучават в исторически, философски и културен план чрез учебното съдържание на различни учебни предмети“ – т. е. време в вече Религията да заеме полагащото ѝ се място като самостоятелен учебен предмет, който ще подпомогне изучаването на предметите, в които са включени въпроси от областта на религиозното знание;

4. Промените ще дадат възможност учебният предмет Религия да се изучава не само в часовете за свободноезбираема подготовка, но и в часовете предвидени за задължителноезбираема подготовка, а на по-късен етап – в часовете за задължителна подготовка;

5. Ще се даде възможност учителите-богослови да бъдат назначавани като редовни учители;

6. Духовните училища ще имат възможност да изготвят учебни планове, в които част от специалните учебни предмети да преминават в часовете за задължителната подготовка.

Трудностите, които съпътстват въвеждането на обучението по Религия в българското училище, се отразяват особено тягостно и върху учителите-богослови, чието въздействие и усилие са подложени на изпитания и без подкрепа на тяхното мисионерско дело в нашето съвремие, изпълнено с множество световни съблазни и предизвикателства. В тази изключително важна област на българската образователна система очакваме активното съдействие и подкрепа на Българския парламент и всеки български родолюбец.

„Изгубеното поколение“ на откритите Христа

От стр. 1

Може да прозвучи като запит, но е само болка. Защото, докато те са се радвали на творческата си зрялост, на читателския интерес към себе си, докато и в България включително са се подготвяли преводите и изданията на техните книги, незабелязано и за България, а още по-малко за света, у нас самотно съзрява едно истинско наше „изгубено поколение“ български интелектуалци – не по-малко талантиливо и може би много по-срудирано. А ние сякаш сме забравили това още преди да сме го разбрали, преди да сме си направили поне някое и друго полезно заключение.

Днес покойният Владимир Свинтила, четири години след смъртта си, ни го напомня в своята книга.

Бог да го прости. Дали приживе сам е съзнавал колко е важно, че ни остава тези страници, тези свои есенцистични открития, анализи, изповеди? Но в книгата му няма място за стария глупав въпрос „какво е искал да каже авторът“ – не, авторът е казал всичко с пророческа яснота, в прав текст и пределно искрено. Авторът е и свидетел, и главно действащо лице. Той е част от хората и събитията, за които пише. С него също се случват невидими духовни процеси, които описва. Той възстановява сред най-изтъкнатите, най-архите на нашето достойно „изгубено поколение“ големи български интелектуалци.

Книгата обаче не е биографична, нито автобиографична. Това е полезно да се знае предварително от читателя. Въпреки че повечето от главите са посветени на отделни личности, за живота им се научава малко. Затова пък се проследяват неща, за които чисто биографичният жанр обикновено остава сляп: движението на душата, израстването на духа, онзи невидим път към Христа, след който вече Христос е Пътят...

Илия Бешков, Филип Чипев, Константин Константинов, Трифон Кунев, Димитър Талев, Яна Язова... Владимир Свинтила – съвременникът, сподвижникът, свидетелят, стопишецът, изповедникът на тези и още други споменати и неспоменати поименно в „От Марк до Христа“.

Защо да са „изгубено поколение“, защо този паралел?

Защото повечето от тях, почти всички, преживели творческата си младост между двете войни и достигнали зрелостта си в годините след Деветосептемврийския преврат, остават лишени от възможността да се доизкажат свободно, да се наситят на дните на творческата си зрялост, да наситят и други. Освен онези, които са продали съвестите си, но за тях авторът

не пише, те за него не представляват интерес.

И тук още по-важно и по-интересно е откритието, че докато свободните им творчески години са белязани, най-общо казано, от леви настроения и безгрижно интелектуалство безбожие, то годините на зрелостта ги обръщат постепенно към християнството, а вече в края на жизнения им път – конкретно към Православието. Те лично срещат Христа, смиренно стоят пред образа на Пресвета Богородица и се молят. Така си отиват от този свят – в покаяние, в един тъжен и радостен мир, опростени. Оказва се, че другото преди е било етап за надживяване, че техният потенциал е достатъчно голям, за да не спрат развитието си с изкушенията на младостта.

Като автори, като мислители и представители на истинската българска интелигенция (не на подкупената, не на фалшивата), те остават опетнени. Творческия им път среща яка и висока стена след 1944 г. Комунизмът сподява словото им – и писмено, и устно – хората се страхуват да не ги срещнат си разговори. Никаква възможност поне за обсъждания, поне за тих разговор в кафене. И това продължава прекалено дълго.

Едни спират да творят и се отиват на преводи в които описва. Той възстановява сред най-изтъкнатите, най-архите фигури на нашето достойно „изгубено поколение“ големи български интелектуалци.

Книгата обаче не е биографична, нито автобиографична. Това е полезно да се знае предварително от читателя. Въпреки че повечето от главите са посветени на отделни личности, за живота им се научава малко. Затова пък се проследяват неща, за които чисто биографичният жанр обикновено остава сляп: движението на душата, израстването на духа, онзи невидим път към Христа, след който вече Христос е Пътят...

Илия Бешков, Филип Чипев, Константин Константинов, Трифон Кунев, Димитър Талев, Яна Язова... Владимир Свинтила – съвременникът, сподвижникът, свидетелят, стопишецът, изповедникът на тези и още други споменати и неспоменати поименно в „От Марк до Христа“.

Защо да са „изгубено поколение“, защо този паралел? Защото повечето от тях, почти всички, преживели творческата си младост между двете войни и достигнали зрелостта си в годините след Деветосептемврийския преврат, остават лишени от възможността да се доизкажат свободно, да се наситят на дните на творческата си зрялост, да наситят и други. Освен онези, които са продали съвестите си, но за тях авторът

не пише, те за него не представляват интерес. И за нашия стародавен, закорявал атеизъм, който започва някъде далеч в зората на националното ни самоосъзнаване и залаза на светооческата ни духовност.

Но също и утешителни те истини за нашия шанс за спасение днес, за нашата все още жива връзка с истинското Православие и с непобедимата вяра Христова.

Не че ние досега не предчувствахме тези истини, но това бе все още предчувствие. Някакви опити само да подредим пъзела. И сега, като го подреждаме с помощта на Владимир Свинтила, под негово откритие забравени прекрасни византийски (не гръцки!) мозайки от времето преди да заслим исторически си и духовен български сън... Мозайки, от които ни гледат иконните образи на светците.

Зад океана нямат, лежачи отолду, своите византийски мозайки. Интелектуалната памет там достига до парижките кафенета. Е, добре – до Френската революция, все едно. Както уточнихме, там не може да има изгубени поколения, защото никой не ги е загрявал. Чужденците обаче и изгубени хора са две различни понятия, е съвсем друга тема.

А ние, с нашите „истински“ изгубени поколения, като че ли сме се обогатили с намерили себе си хора. Намерили себе си, означава: намерили Христа.

Не са ли те шанс за всички ни? Но как да си спомним за тях, как да ги открием? Инстинктите им са трудностъпни – та нали съществена част от зрялото им творчество остава неиздадено, а и ненасипано. Само преживяно и премисляно към залеза на дните в усамотение пред иконата на някой софийски храм.

Владимир Свинтила чрез своята книга въвежда личния духовен път на тези интелектуалци до висотата на творчество. Той дава живот, сила и непреходност на техните недописани послания: творчество, което така или иначе води до Христа и до Православието.

Личният пример трудно се следва. Много по-лесно е да се впишем конформистки в своето поколение и сетне да се оправдаваш или хвалиш с него. „От Марк до Христа“ ни показва именно трудния път на личността към Истината. (Вместо „на поколение като бъдещето“ или нещо подобно.) Това е пътят на личните дугани, на личната свобода в избора, но и на личната отговорност пред Бога – не пред човешките и тяхната съета. Също така, това е пътят на личното страдание. Изглежда, единствен възможен верен път – към Голгота.

Владимир Свинтила (1926-1998)

Произхожда от възрожденски род с патриотични традиции. Завършва италианската гимназия в София. Учи за кратко медицина и режисура. Следва романска филология и право в Софийския университет. Завършва право през 1952 г. Дебютът му на преводач е блестящият превод на „Сонети“ на Шекспир и „Песни и поеми“ на Робърт Бърнс. Работи като журналист и редактор, известно време е драматург. Реализира се като публицист, есеист, художествен и литературен критик, кинокритик, историк на българската култура, културолог, народопсихолог, социолог, поет, белетрист. Автор е на повече от 4 хиляди публикации в печата и на 20 книги.

Авторът за своята книга

Книгата ми „От Марк до Христа“ е не толкова автобиографична, колкото документална. В нея е отразен не само моят религиозен опит, но и опитът на цяла една общност. Разказано е движението на една социална среда от позитивизма, материализма, марксизма – към трансцендентизма, метафизиката, религията, християнството, православието. Това движението бе и агония – „из бездна възник!“ Това движението бе и героика. Да скъсам с тези възгледи, които се смятаха за естествени – като князия дарвинизъм, класическата физика на твърдото тяло, и да се върнем назад във времето – както на всички изглеждаше движението

към православието – за това се изискваше характер. Човек трябваше да се пребори с предразсъдиите на позитивизма и марксизма, дълбоко залезнали в съзнанието на интелегенцията – трябваше да се пребори и със себе си. В тази бор-

ба помозаха страданията, с които ни обогатиха и последните десетилетия. Страдащият човек е по-неволя и мислещ. Ето как сатаната отиваше против себе си и против своето дело. Излъчвани, но с озарени лица, ние най-сетне се обръщаме към иконите на Исуса Христа и на Пресветата Божия Майка. В агонията на духа бяхме на мерила спасението.

В нашето поколение материалният и атеистичният претърпява завинаги своя крах. Това е смисълът на книгата. Тя говори за едно постижение, което ще остане за всички. Ние сме поколението, което се завърна при Светата наша Православна Църква до дългия и труден път на покаянието.

Някои от споменатите...

Илия Бешков

„Никога не съм бил марксист. Но патиеизъм бях. Сега времето ми, Божията милост ми, не знам, ме лекуват от моя патиеизъм... Аз още не знаех какво е изкушението. Попитаното състояние, мълхолията приепах за „състояние на духа“, за настроение. Не знаех, че така се проверяват душите ни.“

Темата за демонизма на бе приятна на Бешков: „Това бяха глупостите на времето, казваме ми, глупостите, на които е способна младостта, младостта след войните. Разбира се, никога не съм вървял реално в зло. Но демонизмът, това бе критическо отношение към света.“

Бешков знаеше, че плаца за грешките на цялата интелегенция, грехи гибелни, от 20-те и 30-те години. Тези грехи не можеха да бъдат поправени житейски и политически. Пътят бе само един: изкупителен.

Той източни себе си с посты, тримирени. Беше му постоянно студено, защото от постите беше „изоста-

лял“. Изходът от драмата, каза ми, е духовен. Спиранието и молитвата отвеждат на пътя на честта.

Константин Петканов

Беше от тракийските бежанци. През 1913 г. бе възлюбено доброволно в армията... Във въстанията, войните бе сформирал своя мироглед – бе затвърдил християнската си вяра и бе осмислил своето православно историческо...

При него патриотизмът съвпадна с християнството... Неговото родолюбие бе и християнско...

Той не беше от кукулената интелегенция и те разбраха, че няма да играе по свирката ил... В разправата, която започнаха с интелектуалците, Петканов бе на едно от първите места. Колмунистическите писачи започнаха атаките си...

В нецатието, в страданията на плътта и на душата, той бе по-християнин от всекиго. В него видях, както и при някои други, способността да се страда, тази способност, която се откри-

ва и в житието на българските свещи.

Атанас Далчев

Той не приемише себе си да е християнин. Приемише – в онези години, – че изпитва един дълбок интерес към християнството, без да се отъждествява с него...

После животът му внезапно се вгори. Оставаша го без работа, претърпяваше се единствено от преводи... Колмунистите го изтезаха в името на своя материалистичен театър.

Товага Далчев се обърна към Евангелието... Видях го в „Св. Седмочисленици“. Беше запалил свещица и се молише пред олтара. Същата жъсто-златна свещ, която бе палил като дете в Солун...

Гледайки моления се Далчев, в сърцето ми проникна чудото на вярата.

След броден при католическите мислители, след западните отци, след Хегел, Атанас Далчев се бе върнал към лоното на Православието. С детска чистота и невинност той припяваше към ритуала и молитвата.

Ванга

Какви криви пътеки – от Марк до Ванга!

Тъкв е неочакваният край.

Сигурно и Владимир Свинтила го е разбрал приживе, но в книгата „От Марк до Христа“ не става дума за това. Тя е над това и разказва за други хора. Нека не я опорочаваме.

Свещ. Ангел ВЕЛИЧКОВ

Има ли прераждане според Библията

Напоследък се среща многобройна литература, проповядваща вяра в кармата и прераждането. Авторите на тези книги не само че не отричат и не се противопоставят на християнството открито, напротив, те твърдят, че Библията (респ. християнството) приема вярата в прераждането, а Господ Иисус Христос бил (според тях) само един велик учител (такаъв като Буда, Кришна, Мохамед), едно от многобройните изпълнения (аватари) на Божеството. Той ни бил открил една малка частичка от истинското (всеприро) познание.

В сбита форма учението за прераждането се състои в следното: основен закон в духовния живот е развитието на душата, а за това един живот не бил достатъчен. Понеже не може в краткия период на едно земно съществуване да се достигне съвършенство, душата се вселява след смъртта на тялото (след повече или по-малко продължително време) в друго, ново тяло, за да продължи в него пътя на самоусъвършенстване. Тези, които тук не правят зло, в другия си живот или ще се преродят като духовни водачи, или ще се освободят от прераждания. Накрая всички ще се слепят с Абсолюта. Отделните личности са *майя* – т. е. илюзия. Всички сме частички от Бога, т. е. богове, но на ниско стъпало на усъвършенстване.

За съжаление много православни християни все повече се увличат в учения, проповядващи прераждания (индуизъм, вайшнавизъм, дновизъм и др.), и смятат, че християнската им вяра е съвместима с тези нови убеждения. Често хора, определящи се иначе като православни християни, заявяват, че всъщност дори Библията учела не за частен и всеобщ съд след смъртта, а за смърт, карма и следващ живот на земята.

Налага се да отговорим на въпроса: има ли прераждане според Библията? Съвместима ли е вярата в Спасителя и Неговото учение с вяра в неограничен брой прераждания?

Свещеното Писание ни открива Бог като Тримпостепен Творец и Промислител. Той е сътворил света от любов, а човека е поставил като разпоредник и съуправител – венец на Неговото творение. Бог е сътворил човека по Свой образ – дарил го е с безсмъртна душа, свободна воля, с ум и чувства, и го призовал към богоуподобяване (Бит. 1:26-27). Нашите праотци Адам и Ева са били създадени с възможност за безсмъртие. Смъртта е една от горнивите последици на греха, който е внесъл повреда в нашата природа. Тя е двойка: физическа – смъртта на тялото, и духовна – отделилостта на човека от Бога (срв. Бит. 3 гл.).

Какво става с душата след смъртта според Свещеното Писание, преражда ли

се тя в друго тяло?

В книга Псалтир можем да намерим ясен отговор на поставения по-горе въпрос. В псалом 9:18 (срв. 48:15) Псалмопевец нарича нечестивци тези, които не изпълняват Божиите заповеди и по този начин забравят Бога: „Да си идат в ада нечестивците, – всички народи, които забравят Бога“.

Участта на нелюбещите и нетърсещи Бога души е в ада и следователно, те нямат възможност да се преродят. Някои може би ще си помислят, че праведниците ще се преродят, за да се усъвършенстват още повече в доброто. Не! В Пс. 77:39 е изразена идеята, че всички хора, както праведни, така и грешни не се прераждат. Тук ясно личи несъстоятелността на мнението, че Библията била учела за прераждане. В целия псалом се разкрива Божията милост към евреите, въпреки че те непрекъснато са се противили на Бога в пустинята (през време на четиридесетгодишното си странстване) и не са изпълнявали волята Му. Въпреки това Бог не ги е погубил. „Той помнеше – пише св. Псалмопевец, – че те (в см. хората) са плът, дихание, което отива и се не върща.“

В книга Йов библиейската истина, че няма прераждане, е доста ясно отразена. „Разведрава се облакът и изчезва; тъй слезният в преизползята не ще излезе, не ще се вече върне в къщата си, и мястото му не ще го знае вече“ (Йов. 7:9).

Размислявайки за преходността на земния живот, праведният Йов изповядва: „Краят на годините ми иде, и аз заминавам на път невъзвратен“ (Йов. 16:22).

От гореконатието е ясно, че Словото Божие учи, че след физическата смърт душата не умира. Тя отива в ада или в рая (душите на праведните след Христовото изкупително дело), но не се връща на земята, не се възплъщава в никакво тяло.

В книгата на св. прор. Исая (38 гл.) е описано страданието на юдейския цар Езекия (727-698 г. пр. Р. Хр.). Последният е бил на смъртно легло и с дълбоко прочувствени думи се е обърнал към Подателя на живота: „Казвах в себе си: когато преполових дните си, трябва да вляза в портите на преизподнята; аз съм лишен от остатъка на годините си. Аз казах: не ще видя Господа, Господа в земята на живите; не ще видя вече човек между живещите в света“ (ст. 10-11).

Езекия изповядва общата за старозаветните хора вяра, че душата след смъртта на тялото ще отиде в ада, и надеждата, че Спасителят ще въведе душите на праведните в рая, защото така учи Бог чрез Своето слово, записано в св. Библия от боговдохновен мъж. Затова и Езекия не мисли, че ще се прероди, но че няма да види повече земята на живите и там не ще може да „види“ Господа – т. е. не ще може

да върши добри дела, които водят до съзряване на Бога както тук на земята, така и в отвъдното.

Знаем, че след смъртта човек не може да възвръща никакви дела, включително не може и да се покае. Езекия също е знаел, че само докато е жив може да се разкае за греховете си, че след смъртта си няма да има възможност за това. Ако имаше прераждане, едва ли Езекия щеше така умилно да се обръща към Бога със съзри

като покаяние, защото щеше да знае, че макар тук и сега да е грешил, то след прераждането си, в другия си живот на земята, може да се усъвършенства духовно, да изкупи грешките си със страдания и да се надява на по-добро прераждане. Шеше да се надява в другия си живот да постигне нирвана или пък да се слее с безличния Абсолют. Но не, Езекия знае богооткровеното учение на Св. Писание за състоянието на душата след смъртта, и че от ада може да го избави само Изкупителят Бог, но при условие, че той искрено се откаже от греха и възлеае до още сърце да служи на Бога приживе.

Голяма част от тези, които, считайки се за християни, смесват своята вяра с вяра в прераждането, смятат, че в Мат. 11:10-14 и Мат. 17:10-13 се говори, че св. прор. Илия се е преродил и сега е св. Йоан Кръстител. Но това е само на пръв поглед – смисълът тук е, че св. Йоан Кръстител е смел изобличител на греховете на юдеите, както, каквото е бил св. пророк Илия. Сам св. Йоан Кръстител заявява, че не е Христос, нито е пророк Илия (Йоан 1:12-27).

Според защитниците на прераждането, за да може душата да се възплъти, тя трябва да е напунала предишното тяло. В случая дори и да имаше прераждане, това е невъзможно, защото както знаем св. прор. Илия не е умрял, а е взет жив на небето (4Цар. 2:14). Също така, ако иденте вървяха в прераждане, а не във възкресение, те не биха сметнали Христос за възкръсналия св. Йоан Кръстител, който е починал ок. 31 г. сл. Р. Хр., т. е. две години преди смъртта и Възкресението на Спасителя.

Привържениците на вярата в кармата и прераждането сочат като основния, че и Библията проповядва това учение – в Йоан 9:1-2,

където се повествува за изперенето на слепородения. При изцеляването му апостолите попитали Господ Иисус Христос кой е съзрял – слепороденият или родителите му, та се е родил с такъв недостатък (ст. 2). Според вярващите в прераждането, светите апостоли явно също са вървали в него.

Апостолите били свидетели на това как Спасителят преди това изцерил разслабения, като му казал: „Ето, ти оздравя; недей грешни ве-

че, за да те не сполети нещо по-лошо“ (Йоан 5:14). Сега те споделили всеобщото мнение, че за греховете на родителите могат да бъдат наказани техните деца. То се основавало на неправилното разбиране на думите от Мойсеевото законодателство, че Господ „за вината на бащите наказва децата и децата на децата до трета и четвърта рода“ (Изм. 34:7; 20:5; Числ. 14:18). Затова и Спасителят побързал да разсеи недоумението им, като отвърнал: „Нито той е съзрял, нито родителите му, но това биде, за да се явят делата Божии върху му“ (ст.3).

В проповедта на планината Господ Иисус Христос говори за това, че вярата ни трябва да бъде приуредена с добри дела: „Всеко дърво добро дава добри плодове, а лошо дърво дава лоши плодове: не може добро дърво да дава лоши плодове, нито лошо дърво да дава добри плодове. Всяко дърво, което не дава добър плод, отсичат и хвърлят в огън“ (Мат. 7:17-19).

Доброто дърво изобразява добродетелните и праведните, а лошото – непокаяните се. Участта на грешника след смъртта е в огъня, т. е. в ада. В Христовия разказ за жестокия богатшав и бедния Лазар (Лука 16:19-31). Тук образно Господ Иисус Христос ни предава каквото мислите на жестоко сърдечни богатшави в ада, така и блаженството на Лазар в лоното Авраамово. Ясно е, че всеки си получава заслуженото не в друго тяло, а в отвъдното.

Свети ап. Павел в посланието си до евреите пише, че „на човешките е отредено да умрат един път, а след това – съд“ (9:27), така „и Христос, веднъж като принес Себе Си в жертва, за да отнеме греховете на мнозина, втори път, без да става жертва за грях, ще се яви на ония, които Го очакват за

спасение (ст. 28).

Следователно както Христовата жертва е еднократно, така и човек живее само веднъж на земята, иначе би трябвало Господ Иисус Христос да се жертва за всеки един човек по много пъти – тъй като това е немислимо, така и животът много пъти.

В Свещеното Писание не възвестява не прераждане, а всеобщ съд и възкресение. Ние, християните, не можем да върваме едновременно в Страшния съд и в прераждането. Нека за миг да приемем, че както има справедлив и окончателен съд над всички, така съществуват и прераждания. При това положение възникват доста противоречия:

1. Ако човек чрез много прераждания достига до нирвана и се избява от кармичните последици, то защо трябва да има съд, който окончателно да въздаде всекиму заслуженото? Страшният съд тогава би бил безсмислен и нереален.

2. Всеобщият съд би прекъснал преражданията, тъй като той е окончателен. С прекъсването на преражданията се прекъсва и възможността за освобождаване от прераждания. Питта се, нима справедливият Бог, Който не иска смъртта на грешника, а неговото покаяние, би прекъснал духовното усъвършенстване на Своите чеда?

Учението за прераждането не само е несъвместимо с Христовото учение, но то е изтъкано от много вътрешни противоречия. Ето само някои от тях:

Както споменахме по-горе, според това учение добрият живот и карма определят бъдещото добро прераждане и обратно. Това обяснявало защо някои в този живот се радват на успех и добро, а други страдат.

Ако съществува обаче минали животи и душата е съществувала по-рано, то:

1. Би трябвало още от най-раната си възраст, човек да притежава много знания и опит (натрупани в следствие от предишните животи). Ние обаче наблюдаваме точно обратното: знанията, опитът, уменията се получават и натрупват с годините в един живот.

2. Никой човек не си спомня с какво точно е съгрял или какви добрини е извършил в предишния си живот, респ. животи, и следователно с какво е заслужил страданията или безбедния си настоящ живот.

3. Ако имаше прераждания, то всички хора биха изключително трябвало да си спомнят предишните си животи, така както всички ние имаме съвест, която колкото и да е помрачена, ни изобличава и ни спомня всички лоши и добри дела, които сме извършили.

4. Ако поддръжниците на вярата в прераждането ни опонират, че някои от нас са забравили предишните си животи или че само с по-

мощта на гуру можем да си ги спомним, то ще отворим така: Ако човек не си спомня преражданията си то те са напълно безсмислени. Защо да страдаме, като не знаем защо сме наказани? Не е ли жестоко от страна на Бога да наказва някого за грях, който той не знае и за който няма чувство на вина? Не е ли все едно да бъдат наказани малолетни и невменяеми за техните грехове! Ако имаше прераждания Бог нямаше да ни остави в неведение и щеше да ги запише върху скрижалите на съвестта ни.

5. Ако с помощта на духовен учител, чрез вършенето на добро могат да се обезсилят лошите последици от предишния живот и може да се измени кармата, то тогава последната се отрича като неизбежен и абсолютно справедлив закон. Нали Бог е отредил чрез страдания в сегашния, човек да изкупа грешките от миналия си живот. А ако и сега грешим, също трябва да понесем вината си. Страданията сега са предпоставки, както и за настоящите грешки се приема за справедливо и никой човек не може да го отмени. Греховете против Бога могат да бъдат простени и изкупени само от Него.

6. Не е ясно защо благодетели хора страдат. След като са толкова благодетелни и добри, то явно в предишния си живот също са били такива (по закона на прераждането и кармата) защо сега страдат?

7. В обществения живот, както и в развитието на цялото човечество въобще, трябваше да има голям духовен подем и напредък. След толкова много прераждания човечеството трябваше да е станало много по-духовно извисено от своите предшественици. Напротив – омразата, социалните напрежения, войните ни карат да мислим, че в повечето отношения ние сме станали по-лоши от нашите предшественици.

8. Ако бъдат последователни и логични, то вярващите в кармата и прераждането не би трябвало да осъждат престъпника за неговото престъпление и да защитават потърпевшия. Престъпникът не е виновен, че е такъв, защото в предишния си живот не е могъл да се усъвършенства, имал е лоша карма и затова сега е такъв. Жертвата пък съвсем не е невинна. Тя вероятно в предишния си живот е била престъпник и сега „заслужено“ е получил наказанието си.

Това са само някои от вътрешните противоречия в учението за прераждането. Господ Иисус Христос ни учи, че с вяра в Него, с дела съобразни с учението Му, чрез покаяние, изповед и причастие с Тялото и Кръвта Христови ние духовно се прераждаме и се богоуподобяваме. По Божия милост се надяваме да обумваме с Него и в Неговото царство.

Анна МАРИНОВА

ДУХОВНИ РАЗКАЗИ

И сега лъжеш!

Една вечер, когато се прибрах към къщи, на тротоара на главната улица видях трима наши местни партийни „другари“, които стояха и си приказваха. Минах покрай тях и ги поздравих с обичайното за случая: „Добър вечер“. Единият от тях ми отговори с пълен глас: „Добър вечер!“ Вторият кимна с глава и повдигна ръка за поздрав. А третият, най-вулгарно ме изпуца. Заболя ме. Мислено си казах: „Прости му, Боже“, и ги отминах, без да продумам думичка.

Бяха минали 26 дни от онази вечер. Пак беше навечер. Тръгнах към къщи по мои задачи. А на 50 метра от дома ми срещнах „другаря“. Спира ме с думите:

- Към тебе бях тръгнал.
- Добре, ще се върна – казах му малко зачуден аз.
- Не, няма нужда, шом се срещнахме! – кимва ми той и продължава: – Сестра ми си има бебе и иска да го кръсти. Пък нали знаеш какви са ни обстоятелствата, та са дошли от Благоевград, тук да го кръстят на скришно. Затова съм тръгнал към тебе, с моля да дойдеш вкъщи към 10,30 часа и да кръстиш бебето.
- Добре, ще дойда! – отговорих веднага аз.
- Ама да не забравяш, защото утре искат да си ходят.
- Ще дойда – повторих аз и заедно тръгнахме към главната улица.

Той живееше надолу от нашата пресечка, а аз трябваше да ходя в обратна посока. На главната улица се разделихме всеки по своя път.

Останах сам със себе си, погледнах часовника си, беше 7,30 часа.

В този момент ме посети дяволът със своите мисловни мрежи: „Преди известно време ме напуса вместо едно „Добър вечер“. Сега ме кани у дома си да кръсти бебе на сестра му. Дали аз ще кръщавам, или той ще ме кръщава? Защо не му откажам? Защо не кани някой от градските свещеници, а мене кани? Аз не съм свещеник в града и можех да се оправдая с това.“

Но всичко е вече минало. Аз съм обещал и трябва да ходя, каквото и да става.

Когато се прибрах вкъщи, беше 8,15 часа. Жената ме пита:

- Защо си толкова пребледял?
- Нищо ми няма – беше моят отговор. Слага вечеря, а мен не ми се яде. Мислите ме човъркат отвътре. Оправдах се, че имам кръщение. Жената на свещеника живее с неговите проблеми. Тя въздъхна.
- Та нали са комунисти, какви кръщения правят посред нощ? – ме пита тя.
- Точно затова, че са комунисти, та се крият от хората – отговарям ѝ аз.

В 10,15 часа излизам от дома, прекръствам се, с обикновеното: „Помогай ми, Боже!“ Наблягам улицата, а тялото ми потрепсва. Но не от страх, а от гняв. Прекръствам се и пак: „Помоли ме, Боже!“ Набляжих къщата, цялото съзвездие свети, това ме обнадежди. „Слава Богу“, промълвиха устните ми. Натиснах звънеца и веднага чух весел женски глас:

- Дяло поп, чакам те.
- Слава Богу – помислих си аз, – напразно са били страховете ми.

Кръстих бебето. Прибрам си нещата в чантата и съм готов да си ходя.

- Не, ще останеш за вечеря – настояват родителите на бебето, кумовете и домашните. Поисках да откляна поканата, не успях. Пет-шест души да те канят, можеш ли да откажеш. А което е още по-важно – Божият промисъл е бил такъв. Останах, паредихме се на масата, а домакинята шета.

Домакините имат шестгодишно момиченце, което бяха приспали, за да не изпадне тайните на тате и мама. На трапезата сме осем души. Зетят и сестрата, до нея кумата и кумът срещу мене. До мене е бащата от лявата ми страна, майка му и другарят Х. Жена му шета в кухнята. Бяхме си вече замесили, когато другарят се навежда малко напред, за да го видим и ми казва:

- Дяло попе, ти ще ме извиниш за онази вечер.

В този момент идва жена му с табла в ръце от кухнята, с четири чинии супа, чува му приказката, застава с таблата в ръце и ми казва:

- Ти с твоята партия на много хора си направил бяла. И на дяло поп ли си направил нещо?

Слага супа пред мене, на кумовете, на свекъра си и чака отговор. Той смутен, почна да се оправдава и казва:

- Една навечер бях пиян, та го напуснах.

Тя тропна с краката си по пода и ядосана казва:

- И сега лъжеш! Как не те е срам, кога си дошъл при мене вкъщи пиян? Засрами се от баща си, от майка си, от кумовете!

На масата беше сложен кълбът и четири чинии супа. Аз станах, прекръстих се, прочетох молитвите и благослових трапезата. Домакинята донесе и за другите супа и почнахме да се храним. Вечерята мина като пред ковчег с починал човек, без особени приказки. Когато си тръгнах, домакините ми се извиниха. Така Бог щедро възнаградява за всичките ни дела.

Прот. Георги АШИКОВ

Св. Йоан Кронщадски като извършител на Божествената литургия

Има хора, за които Литургията е всичко на света.

Когато о. Йоан е писал тия думи, то преди всичко е разбирал самия себе си. Известно е, че в първите дни на свещенството си той се стремил да извършва Божествената литургия колкото е възможно по-често, а в последните 35 години на живота си я извършвал всекидневно, освен в ония дни, утрото на които прекарвал в път или в които е бил тежко болен. Но ако пътувал с железница, бързал към утрото да се спре, ако би могло в близък манастир или село, ако такива нямало край пътя, да извърши Евхаристия и да се причасти, а ако пътувал на парадход в родната Сура или отивал по Волга, или Кама, то отрано разпределял времето си тъй, че да не остава няколко дни по ред без свещенодействие и причащение.

Очевидно, той не само живя е чувствал и ясно съзнавал цялото велико значение на това велико тайнство за живота и дейността си. И наистина, той и гореше, и пишеше, че своята бодрост, своята неуморима енергия, своята положителна непосилна за обикновения смъртен деятелност, която му оставяла за сън и почивка не повече от 4 часа в деңнощието, той обяснява с туй, че всекидневно, по Божията милост, извършва великото тайнство и се причащава със св. Тайни.

В двендните си той твърде често се обръща с мисъл и благоговейно чувство към Божествената литургия и не намира дори на своя, богат за израз на духовни понятия, език достатъчно думи и украшения, за да изобрази величието и плодотвора на явяващите.

„Що е по-величествено, по-трогателно, по-животворно на земята от служенето на литургията? Тук се изобразява и извършва най-великото тайнство на любовта Божия към човешкия род – съединението на Бога с човешките“ („Мисли за богослужението“). „Без тайнството на Тялото и Кръвта, без литургията, могло би да се забрави най-великото дело на любовта, премъдростта, всемогъществото на нашия Спасител, могли би да се изгубят плодотвора на страданията Му; затова Той е заповядал да се прави тайнство, тайнството на Тялото и Кръвта Му, за Негово възпоминание и не само за възпоминание, но и за най-тясно общение с Него. Гръмогласно, на всеослушание, в целия свят се извършва това тайнство.“ Всички не обичаме живота, но в нас няма истински живот

без извора на живота – Исуса Христа. Литургията е стървощинца, извор на истинския живот, защото в нея Сам Господ, Владиката на живота, предава Самия Себе Си за храна и питие на явяващите в Него и в изобилие дава живот на причастиците Си, както Сам говори: „Който яде Моята плът и пие Моята кръв, има живот вечен. Аз дойдох, за да имам живот, и да имам в изобилие (Йоан 6:54; 10:10). „Ако светът нямаше Пречистото Тяло и Кръв на Господа, не би имал главното благо, благото на истинския живот – (не ще имате в себе си живот – Йоан 6:53), имало би само призрак на живота“.

„Божествената литургия е непрестанното и най-великото чудо в благодатното Божие царство; тя е, тъй да се каже, непрестанно заколване на Божия Агнец и излияние на пречистата Му кръв; възпоминание на Неговите изкупителни страдания, смърт, възкресение, възнесение и на второто Му пришествие, защото Той „веднъж се принесе Сам в жертва“ (Евр. 7:27) за целия свят, всякога се заколва и освещава причастиците; непрестанно продължаваща се и до свършека на света има да се продължава жертвата на Богочовека Богу и Отцу Своему за нас грешните. „Твоя от Твоих Тебе приносеще о всех и за вся“; защото Господ за всички е пострадал и умрял, и възкръснал, и затова на целия човешки род във всички дни напомня и ще напомня за Своята жертва и да я преподава на всички искрено вярващи и желаски спасение в храна и питие за освещение и обновление до свършека на света, за да могат всички верни да се спасят и всички неразкаяни грешници да бъдат безответни“.

„Смисълът на литургията е всички да бъдат едно в Христа. Към съществуване в Божествената литургия се повикват на проскомидията и литургията всички светии, начина от Божията Майка. Със свещеника участват в служенето всички светии, всички ангели. Освен това, чрез литургията аз всекидневно обновявам общението си в Христа с цялата земя Църква. О, литургия, всемирна, вселенска! О, литургия, наистина божествена и обожающа човека, небесна и твореща хората от земи небесни! В каква близост един към друг се намират и небожителите и земелжителите, и Божията Майка и всички светии, и всички не православни християни, когато се извършва Божествената, всемирната, пренебесната, всеобщителната литургия! Боже мой! Какво прера-

достно, животворно общение!

Отец Йоан всяка литургия извършваше така, като че ли е първа извършена от него в живота литургия. За това постоянно подновяване на настроението, той охотно се съгласяваше да служи в разни храмове, дето външно новата обстановка, новите съслужители като че ли му подновяваха впечатлението. Той обичаше, дори пребъдвайки в един град, в един манастир няколко дни, да служи в разни храмове, понекога сам изказваше желание да да служи. Той живееше духовно от литургия до литургия. Всичко останало беше за него второстепенно, не обземаше и не запълняше душата му така, както литургията. Подир извършване на тайнството и пред извършване, рано в утрото; настроението, речите и цялото му поведение потвърждаваха, че за него литургията е всичко на света.

Как именно извършваше о. Йоан Божествената литургия – това да се опише е извънредно трудно и всички съществуващи описания не предават, па и не могат да предадат туй, що е могло само благоговейно да се съзершава, нямайки сили да проникне в скривалищата на душата на о. Йоан и върно да разбере, що се върши там. А там се е извършвало, без съмнение, също свой род свещенодействие – пълно съединение в тяло, възстановено от свят живот и през цял живот горение пред Бога, на чистия образ Божий със Своя Първообраз. Цялата небесна Църква – пророците, апостолите, мъчениците, светелите, преподобните и всички небожителни са били за о. Йоан във време на литургията блиски, живи събеседници.

Всички негови възгласи поразяваха. Той ги

произнасяше отривисто, рязко, гръмко, подчертавайки някои думи, понякога, дори сред възгласа, обръщайки се към народа, като че особено се приближава към него в това време с молитвата си за народа. Той се молеше също необикновено. Молитвите четеше така, като че вижда пред себе си Спасителя или Божията Майка, или светии, ту в дълбоко смирение хвърляйки се в праха пред тях, ту дръзновено, като че иска изпълнение на просямото. След пресъществуването на св. Дарове той понякога няколко пъти приближаваше към себе си дискоса със светото Тяло или св. чаша с Кръвта на Спасителя, поставяйки ги накрая на престола, и ниско се навеждаше над тях, целуваеше края на се съвдъи, и умилителни съзвонно течащо по страните му, тъй щото ставаше нужда да ги изтрива с кърпа, която о. Йоан изваждаше ту из едния, ту из другия джоб на подрачника си. Не можеше да не се забележи, че след причащението със св. Тайни лицето на о. Йоан се просветляваше, осияваше се с радост, обичайната умора и измъченост изведнъж изчезава, и той ставаше „млад“ и бодр, какъвто го виждаха до най-последната му болест.

Времето отида благодарното и одухотворящото пребиваване на земята на о. Йоан. Но ще преминат и много години, а искрено вярващите не ще забравят този блискяк светилник на Православната църква. На нас, неговите съвременници, лежи свещен дълг – да предадем спомена за него и благоговението към него на нашите потомци.

Свещ. Д. ЗАКАБЛУК
Из сп. „Православен мисионер“, 1937 г.

ПОЩА ЦВ

Уважаема редакция,

Ще си позволя да ви занимам с един въпрос, за който и без друго знаете.

Имам превод реда, или по-точно безредие, при практическото православен богослужение.

Познавам една полякня, живееща отдавна в България. Тя сподели с мен приблизително следното: „Понякога имам нужда да се помоля в храм. Католичка съм, но храмотъ си е храм. Моля се с нея и в джамия у нас в Полша, това е нормално, без разлика възраст, да се прави нещо, което осъществява християнската вяра. Затова и съм влизала в православните ви храмове.“

Но там е ужас! Влез-излез, непрестанен шум, торбички шумоляват, хлябове, бонбони, вина и какво ли не още се вади от торби и се нареджа някъде, а всичко това е придружено с непрестанно шептене. Защо вашите храмове са такива?

И аз се питам същото, уважаема редакция. Каквито и да са каноничните основания за протичането на праз-

ничната служба, като православен мирянин (каквото поне си мисля, че съм) никога не мога да се съглася, че точно по време на ангелогластно пение на хора, докато свещеникът реди слова с осветен от Бога мисъл, че точно тогава трябва една голяма маса да се търти до средата на храма, няколко на брой женици да я обикалят в продължение на половин час, докато наизвадят от бездънните си торби всичко, което са надонесли. Та изтърват, та се съветват... Това се случва в нашия централен Н-ски храм, но съм сигурен, че е повсеместна българска картина.

Защо не се въведе ред? Защо се допуска боговъдъжновено празнично служение да се скверни (тази е думата според мен)? Как да встъпи в общение с Бога, когато в ухото ми се шуми? И защо сякаш това никога не дразни? Кой трябва да се намери? Защото, както ми беше казала познатата ми полякня: „Който иска да бърби, да иде на пазара, а храмотъ е за този, който иска да се моли!“

Не мога да не се съглася с това.

С уважение П. Т. РУСЕВ

Вкусете, и ще видигете колко благ е Господ

Нашата вяра е опит. Личен опит от лично обущване с Живия Бог. Чуждият опит – преказан, описан – може само отчасти да ни даде някаква смътна представа за Божията благод. Как можеш да се насладиш на меда, ако сам не го вкусиш?

Когато е помрачено сърце започнем да съдим за богослужението по външни белези, значи сме си останали един външни наблюдатели. Няма никаква значене, че сме стояли цели два часа под купола на храма след богослужението. Сърцето ни е било откъснато – смутено, осъждащо, сухо и далече от духа Христос.

Христос не се е дразнил от тълпите, които постоянно и навсякъде Го следвали. А те със сигурност били шумни и груби – народ, прехсъзнал за Бога, изнурен от непосилната тежест на греховете си, притесняван от демони и земни тирани.

Божият Син за тези хора дошъл – да ги спаси и освети, да ги направи синове на Царството Божие.

И такива сме всички ние – изкупени от проклятието на греха, но не безгрешни; синове на Царството, но още в тленна пътя; призвани за рай, но още клонящи към ада; родени в кръщелния купел за живот вечен, но още неминуемо през смъртта. Всичко ни е дадено, но все още в залог. Добрият завършек за нас е дар свише, не наша заслуга.

Православие то не е за перфекционисти. Такива по-добре се чувстват в мъртвохладна готически порядък, в наложената с меч тишина на джамията

или в измамния покой на пълното съзерцание. Казано е: „дето е съкровището ви, там ще бъде и сърцето ви“ (Мат. 6:21).

Ние желаем съкровището на Горния Иерусалим. Затова и светата Литургия ни приканва: „Горѣ имеем сердца“.

Чудото за нас се извършва близо и естествено, защото ние не разсъждаваме върху това как точно става това, а просто участваме в него такава, каквито сме, по силата на чистата вяра. Стараем се само грехът ни да не участва, без да се правим на други, каквито не сме.

И ето: бръкваме в торбичките си (защото нямаме чанти от крокодилска кожа!) и изваждаме вино – но то става Кръв Христова; изваждаме питка от близката фурна или омесена у дома – но тя става Тяло Господно, хляб небесен, по-благ и от мания; олио от бакалията – но то става целeben елеи на радостта; изваждаме бонбон или сладка – но сме нахранили Христа в лицето на някой „от тия малките“ (вж. Мат. 10:42).

От нас това и се иска. Да бръкнем в тези торбички, защото то означава, че сме разтворили и душите си. Останалото извършва Божията благодат.

Погледнато откън, шумим досадно, „търтим“ някакви маси, шептим. Но ако можеше да се съди откън, то нямаше да е тайнство – едната ни немощ щеше да остане на показ. И светът бързичко щеше да ни залочи. А сега разбираме какво значи: „Силата Ми се в немощ напълно проявява“ (2Кор. 12:9).

Не отричаме, че е плод именно на нашата немощ, когато нарушаваме строга-

та дисциплина с движенията си, с шумовете си. Но не ни ли е заповядано от Господа да носим един на друг немощите си, както Той понесе нашите немощи. Това е и начинът да встъпим в общение с Бога, но ако не сме разбрали това, за какво са ни тишина и дисциплината?..

Какво може да знае тази полякня католичка, за която е все едно дали е в църква или в джамия, за вярата и за благочестието на „няколко женици“ в скромната православна черква? (Може би по-добре щеше да е за нея да извърши „нещо, което осъществява християнската вяра“, както възпитано се е изразила, за да осъзна ясно истинското си място!)

Бихме се помолчили да й открие Бог как жениците, погледнати в небесна перспектива, съслужат в този момент с ангелските сили, участват невидимо в херувимското славословие. Обаче това е невъзможно, ако човек не отстъпи от егоизма си. Не става дума за елементарна и груб егоизъм на ежедневната борба с делника.

Има и „тънък“, духовен егоизъм, много по-коварен.

Решил човек „да се помолви в храм“. Напуснал тишината, уединеността на дома си и отишъл в църковното събрание, сред ближните, за да се изпълнят думите Господни: „дето са двама или трима събрани в мое име, там съм аз“ (Мат. 18:20). А какво се случва? Започва да негодува срещу тях, да ги съди, да се дразни. Възмътно, иска да си остане сам, макар и сред тях. Затова му пречат не търпимо, когато напомнят за съществуването си. Затова и никакъв радост от

общението не може да почувства в него. Затова и му е все едно в какъв храм е, понеже той все си е сам... Защо не си беше останал къщи?

В отговор към нашия читател ще прибавим още, че от външното безредие в храмовете ни, забелязано от него, не се „скверни“ „богвъдъжновено празнично служение“, както на него му се струва. Христос Сам ни пояснява какво осъквява човека. Това са: „зли помисли, убийства, прелюбодеяния, блудства, кражби, лъжесвидетелства, хули“ (Мат. 15:19), излизати от сърцето.

Нищо подобно не изваждат благочестивите жени в храма нито от „бездънните си торби“, а още по-малко от сърцата си.

Г-н Русев все пак е прав, че ние не можем да се съгласим с празните приказки по време на Литургия, с одумките и смеховете, с безразборното придвижване насам-натам. Всичко това е незачитане на светията, съблазняване за ближните, стоящи на молитва. Само че, откъде да знаем ние за каквото си говорят другите, какво ли вълнува в този момент, защо се придвижват или седят? Нима е редно да ги подслушваме и дебнем? Защото и това е грях.

Казаното се отнася не за тях, „другите“, а лично за мен. Аз преча на тяхната молитва, ако шумя без нужда, аз скверня богослужението, ако се смея или приказвам, аз ги смущавам с безкрайното си суеотно ровене из плънките и хартийки. Аз тях, а не те мен!

Оттук трябва да тръгнем. Свещ. Ангел ВЕЛИЧКОВ

Митрополит Антоний СУРОЖКИ Римският стотник (Мат. 8:5-13)

Евангелският разказ за стотника ни говори за човек, чиято вяра, макар сам той да бил езичник, надминала вярата на израилския народ.

Бил болен скъп за него човек, и стотникът пристъпил към Христа, молейки за чудо, молейки Господ да помилва болния; така постъпваме ние през цялото време, обръщаме се към Бога, очаквайки от Него чудотворна помощ. И Христос му отговорил: „Ще дойде и ще го изцели. А то тук се проявила изумителната вяра на този човек. Когато ние се молим, толкова често, така настойчиво молим, Господ да се приближи към нас, да ни даде да Го почувстваме и да ни стане ясно, че Той има власт. Този човек, обаче, постъпил с удивителна простота: *Не – казва той на Спасителя, – не си прави труд; аз съм човек грешен, Господи, не съм достоен да влезеш под стряхата ми; но кажи само една дума, и слугата ми ще оздравее*. Само слово Божие: не тази радост от срещата, за която ние всички мечтаем; ето за какво молен този човек. Ние молим Господ да изпълни това, което ни е нужно, но върху това – да ни даде и чудотворна радост от Своето присъствие.

Този човек разбирал със сърцето си колко свят е Господ, колко Той е вяр-

лик, и бил готов да се откаже от тази радост, искал само да излезе неговия слуга, само да оздравее неговият другар.

Често бихме могли да се обърнем към Господа и да кажем: *Господи, помози ми! Но не ми е нужно да знам какво се е случило, нито да почувствам Твоето действие; само извърши безвъзмалко, отдалек, като че независимо за мене това, което е Твоя воля... Ако можехме с такава вяра, с такава съзнаване на светостта Божия да се обръщаме към Него – колко близък би бил за нас Господ! Защото Той се приближава към нас винаги, Той винаги е близък, но ние Го усещаме само със сърце любящо и смирение. Искрица любов понякога имаме – смирение много малко.*

И ето, ако се обръщаме към Бога и казваме: *Господи, нека бъде това добро, това свято, за което мечтаем моята душа за моите близки, но мен можеше да заблуждава, мисли встъпи от мен, но стигни до тях... –* каква радост би била у Господа за такава любов, която е готова да положи живота и радостта си заради другите! Амин.

Електронна Библиотекa „Митрополит Сурожский Антоний“ Превод Теленужка ВИТАНОВА

И рече старецът... Постът и любовта

Ава Касиан каза: „Веднъж пристигнахте от Палестина в Египет при един от отците. Когато той ни рече с любов, ние го попитахме: „Защо е тук, когато приемате чуждестранни братя, не съблюдавате правилото на поста, както и прието у нас в Палестина?“ Старецът в отговор ни каза: „Постът винаги е с мене, а вас не мога винаги да я имам при себе си. Постът, макар и дело полезно и необходимо, все пак е подчинен на нашата воля. А делото на любовта ние го изпълняваме по необходимост, като закон Божий.

И така, като приемате всекиго от вас сякаш е самият Христос, като дължник ще ви служи с всяко усърдие. А като ви изпробова, мога да си възстановя правилото на поста. Защото, нима мога сватбарите да постят, когато е с тях младоженецът?.. Но вие дойдате оти, когато ще им отменат младоженеца, и тогава, през ония дни – по своя воля – ще постят“ (Марк 2:19-20).

Още каза ава Касиан: „Пристигнахте веднъж при един старец и той ни предложи трапеза. Когато се наситихме, той продължи да ни уещаваша да се храним. Когато му казах, че повече не мога, той ми отговори: Шест пъти вече предлагаш трапеза на различни братя, които ме посещаваха, и гощавайки всеки един, ядох с тях, а ето, че и сега съм гладен. А ти си ханпал веднъж и ми казваши, че не можеш да ханпаш още малко!“

Някога в скита било наредено: „Извършете строг пост тази седмица и отпразнувайте Пасха“ (става дума за пълно въздържане от храна през Страстната седмица – бел. прев.).

Случило се през онези дни братя от Египет да посетят ава Мойсей. Старецът им съобщил малко храна. Някои от съседните килии, като видели това, казали на свещениците: „Ето, Мойсей наруши заповедта на отците и поднесе говеино.“ Те отговорили: „Като дойде, ще му направим забележка.“

Когато ава Мойсей дошъл за Велика събота, свещениците, знаейки за светия живот на авата, му казали пред целия приходил народ: „Ава Мойсей, ти претърпи човешката заповед и изпълни Божията!“

Из „Древния Патерик“

Фондация „Корона и кръст“ издаде през 2000 година първата у нас карта „Манастирите в България“. Това издание беше осъществено с любезното съдействие на архиепископ от Светия Синод на БПЦ.

Две години по-късно „Картография“ ЕООД, където картата бе отпечатана, направи свое пиратско издание, без да уведоми за това собствениците на авторските права върху картата. Това издание на „Картография“ е в яркочервен цвят, без година на издаване, с променен външен вид, но с идентичен текст.

В него дори самоволно е написано, че то е издадено с благословението на Св. Синод на БПЦ.

Единственото оригинално издание остава това на фондацията – от 2000 г., във вишневочервен цвят, което скоро ще можете да намерите и в Интернет на адрес: www.bulgarianmonasteries.com

За контакти и мнения по въпроса: тел. 098/67-08-08; e-mail: crown-cross@yahoo.com

ЦЪРКОВНА ИСТОРИЯ

Преди 70 години в Бургас

На 3.IV.1905 г. към храма „Св. Кирил и Методий“ в Бургас се създава третото в България Християнско православно братство (след София и Чирпан), едноименно с храма. На 3 юни 1921 г. то се преименува в Православно християнско братство „Възнесение Господне“.

Председател е архиепископският наместник прот. Дим. П. Николов. Членове са протоереите Иван Шшков и Никола Попов, свещениците Костадин Овчаров, Леонид Трайлин, Стоян П. Стефанов, Иван Юлиев, презвитерите Милка Иванова и Мария Овчарова, миряните Лазар Гавалюво, Тодор Кърклински, Грозю Баев, Дамян Петров, Христина Фотева и Митана Кисиева. Сформирани са две комисии: по квартирно настаняване и посрещане на гости и делегати и програмна комисия. Всяка една от тях привлича свои помощници.

Разработената програма се одобрява от св. Сливенска митрополия, Св. Синод и Съюза на православните братства. До края на август са заявили участие 2178 души от 104 църкви. Големото число на гости и делегати създава проблем на квартирната комисия. Занаяджии са частни квартири, училищата и казармата. Вместо дюшеци подовите в училищата и казармата са застлани с пълва. Отгоре розогки. Дружеството на запасните офицери успява да вземе под наем от търговците в града железни креватки. Построена се арка, осигурява се богата трапеза – парче сирене, грозде и хляб. Място – казарменият плац на 24-ти лехотен полк. На разположение на гостите са 12 гостилници по ул. „Александровска“, 7 по „Фердинандова“ и 3 по „Богориди“. Хра-

ната е с 10% отстъпка. Програмата за тържествата и работата на Петия общ редовен събор на православните християнски братства на 4, 5 и 6 септември 1932 г., проведен в Бургас, разкрива една изключителна динамичност и висока степен на организiranost. Затова заслужава да се спрем по-подробно на нея. Гостите пристигат още в събота, на 3 септември. В 15,30 часа официално са посрещнати от кмета на Бургас – Савов, при Народната банка, където за целта се издига специална арка. След час в катедралния храм „Св. Кирил и Методий“ се служи вечерна служба с участието на архирейсите и съборните. Разквартируването става след вечерната.

Събор на православните християнски братства

На 4 септември, неделя, градът се огласа от медения звън на камбаните на всички църкви в града. От 6 часа започва съборна архирейска служба в катедралния храм. От 10,30 ч тръгва литийно шествие до салона на Постоянната комисия. Начело са всички архирей, свещеници, следвани от представители на градската власт и хиляди православни християни. Там след тържествен молебен става откриването на събора. Избират се комисии. Поднасят се приветствия.

Съборът се открива от Негово Високопреосвещено Иларион, Сливенски митрополит. Той е и първият председател. Първият подпредседател, архирейският наместник в Бургас прот. Димитър по Николов, от име-

то на събора чете приветствие до цар Борис и Св. Синод. Със ставане на крака е посрещан най-възрастният делегат, 92-годишният Варненско-Преславски митрополит Симеон. Втори председател е презвитера Андреева от гр. Елена, а втори подпредседател – Негово Преосвещенство Стубийският епископ Борис, представител на Св. Синод. Трети подпредседател е Доростолско-Червенският митрополит Негово Високопреосвещенство Михаил. Четирима секретари документират работата на събора от София, Варна, Пловдив и Сливен. С едри букви е изписан лозунгът: „Християнските братства – задружен отпор на силите на отрицанието“.

На много места върху картон са изписани текстовете от Свещеното Писание. Следобед се отслужва вечерня в храма „Преображение Господне“. От 16 часа в салона на пристанището делегатите започват работа. В 15 часа в същия салон е изнесен концерт от катедралния хор и симфоничния оркестър на Музикалното дружество „Родни звуци“, под диригентството на Асен Жабленски. Работата на събора продължава на 5 септември със съборна архирейска служба в храма „Преображение Господне“. От 10,30 ч заседанията на делегатите отново е в салона на пристанищните работници. Изтересна е извадката, която се провежда в салона на Постоянната комисия – „Светливи картини“ серии:

„Последователите на Христа“ и „Из пътуванията на Апостола Павла“. Заседанието продължава следобед в същия салон. В 17 часа обаче, в салона на Постоянната комисия Негово Преосвещенство Величкият епископ Андрей изнася сказка на тема „Когото пренебрегнаха“.

Последният ден на събора – 6 септември, започва с утринно правило в катедралния храм „Св. Кирил и Методий“. А от 8 часа преди обяд делегатите продължават творческата си дейност. От 10 часа в салона на Постоянната комисия има нова сказка – „Какво иска Христос днес от нас“. Изнася я преподавателят в Пловдивската духовна семинария йеродякон Тихон. Закриването на събора става в 15 часа следобед на казармения плац на 24-ти лехотен полк. Отслужен е благодарствен молебен. Следва братска трапеза от хляб, парче сирене и грозде. На 7-ми сутринта става тържествено изпращане на гостите и делегатите, привнесли аромата и богатството на възвишено духовно, Божествено чув-

КОМИТЕТЪТ
за издаване на списание „Светлото“ на Православните братства в Бургас

ПОЗИВЪТ
към българските граждани и гражданите-поселенци християни

Позиваме се гражданите, които са в България и които са християни, да се включат в издаването на списание „Светлото“ на Православните братства в Бургас. Списанието е предназначено за всички християни, които живеят в България и които са заинтересовани в духовния живот. Списанието ще съдържа църковни текстове, проповеди, стихове, песни и други интересни материали. Ако сте заинтересовани, моля да се свържете с нас по телефона 987-56-11 или на адрес: Бургас, ул. „Оборище“ №4.

КОМИТЕТЪТ

Копие от призова към българската общественост по случай събора православна църква, които са неразделна част в съзнание то на народа ни. Доказа, че залогът за по-светли бъднини на България лежи в единението на Църквата и народа ни. За такова единение равняват православните християнски братства.

Вида БУКОВИЦОВА
Из ръкописа „Светлото“ – катедрален храм „Св. Кирил и Методий“, гр. Бургас

Енорийският център „Покров Богородичен“ ЦЪРКОВНО-ПРОСВЕТНА ПРОГРАМА 2002 – 2003

ДЕЦА
Иконопис 01.10.2002 – 30.06.2003
Възраст: от 8 до 18 години
Школата е тригодишна и запознава децата с основите на православната вяра, житията на светиите, техниката и технологията на иконописата. Практическата част включва изработване на икони, витражи и хоругви, както и участие в изложби. През лятото се организира летен пленер по иконопис в манастир. От тази година към школата по иконопис действа и майсторски клас.

Неделна забавачка 01.10.2002 – 30.07.2003
Възраст: от 1 до 7 години
Забавачката е форма на неделно училище. Занятията се провеждат в неделя от 9 до 12 часа. Децата се запознават с основни положения от православното предание, молитви, икони и символи, песнопения.

Православна детска забавачка 15.09.2002 – 30.06.2003
Възраст: от 4 до 6 години
Целодневни занятия водени от педагози с активно участие и на родителите. Подготовка на децата в предучилищна възраст за училище. Органична част от програмата са занятията по вероучение, музикални и художествени занятия, игри и забавляване, поклоннически пътувания и екскурзии.

Неделно училище 01.10.2002 – 30.05.2003
Възраст: от 6 до 12 години
Занятията по вероучение за деца се провеждат всяка неделя от 11:00 до 12:00 часа. Програмата включва православно вероучение, участие в лагери и поклоннически пътувания.

Мозайка 01.10.2002 – 30.06.2003
Възраст: от 9 до 18 години
Курсът запознава с основите на православната вяра и разглежда

местото на мозайката в християнското изкуство. В практическата част на програмата се праведва изработване на две мозайки – проектиране и изпълнение на декоративно пано (орнамент) в материал.

Музикални занятия за бебета 01.10.2002 – 30.06.2003
Възраст: от 1-3 годички
Програмата съдържа класически български детски песнички, броилки и игри със съпровод. Развиват се не само основните музикални способности – мелодичен слух, ритмично чувство, дамет и емоционалност, но се обогатява детският речник, уменията за общуване, подобрява се координацията на тялото. Занятията са в групи от 5-6 деца и са със задължително присъствие на придружител.

Православни лагери
Възраст: от 7 до 16 години
Целодневни занятия в градски условия по време на ученическите ваканции. Програмата включва занятията по вероучение, рисуване, музика, работа в градината, изследователски проекти, поклоннически пътувания и много игри.

ВЪЗРАСТНИ
Катехизис 01.10.2002 – 30.06.2003
Курсът запознава с основни понятия от православната вяра, богослужение, догматика и етика. Занятията се провеждат от богословие съвместно с енорийските свещеници. Курсът е място, където всеки има възможност не само да обогатява своето знание, но и да сподели радостта от вярата си и възлюбватите го въпроси.

Източно-църковно пение 01.10.2002 – 30.06.2003
Двугодишен курс, в рамките на който се изучават невидите и 8-те гласа, с цел курсистите да могат да ги прилагат на практика в богослужението. Програмата включва и запознаване с православната литература и църковния типик.

Въведение в светото тайнство Брак Текущи занятия
Разясняване на смисъла на светото тайнство Брак за всички вступащи в него. Занятията се провеждат от енорийския свещеник веднъж месечно по предварителен график.

Въведение в светото тайнство Кръщение Текущи занятия
Разясняване на смисъла на светото тайнство Кръщение за всички, на които то предстои. Занятията се провеждат от енорийския свещеник веднъж месечно по предварителен график.

Стенопис 01.10.2002 – 30.06.2003
Курсът е двугодишен и запознава с целите, задачите и възможностите на стенописата, като християнско изкуство. В практическата част на курса се изучава проектирането и изпълнението на орнамент и медальонно изображение на светец върху стена. В програмата е включен и основен курс по катехизис.

Иконопис 01.10.2002 – 30.06.2003
Школата протича в две части – теоретична (запознаване с каноните, техниката и технологията на иконописата) и практическа (изпълнение на две икони). Готовите творби ще бъдат представени на обща иконописна изложба. Програмата съдържа и основен курс по катехизис.

ДЕЦА И ВЪЗРАСТНИ
Дърворезба 01.10.2002 – 30.06.2003
Възраст: от 12 години нагоре
Двугодишната школа запознава курсистите с основни принципи на изобразителното изкуство и със спецификата на църковната дърворезба. Практическата част от програмата включва рисуване на проекти за резба и тяхното изработване. В края на годината курсистите участват в обща изложба.

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2002 г.
„Църковен вестник“ сп. „Духовна култура“

1 година	19,20 лв.	1 година	16,80 лв.
6 месеца	9,60 лв.	6 месеца	8,40 лв.
3 месеца	4,80 лв.	3 месеца	4,20 лв.
1 месец	1,60 лв.	1 месец	1,40 лв.
Цена на 1 брой	0,50 лв.	Цена на 1 брой	0,90 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, СОФИЯ – 1000
ул. „Оборище“ №4
тел. 987-56-11
тел./факс 980-30-16
Главен редактор
свещ. АНГЕЛ ВЕЛИЧКОВ
Ръкописи не се връщат.

Банкова сметка на Синодално издателство на БИЦ ТБ Бюхион, клон Европа – София, пл. „Св. Неделя“ № 19
банков код: 660 96 608, сметка: 1018147018
Сумите да се изпращат с пощенски запис или по банковата сметка, в която да се изписва точният адрес и пощенският код на получателя!
Напомняме, че „Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.